

Evoluția pieței: Cereale (CN 10) — 2015–2025

Introducere

Acest raport analizează evoluția comerțului exterior al Uniunii Europene cu produse din categoria „CEREALE” (codul vamal 10) în perioada 2015–2025. Capitolul 10 include grâu, secară, orz, ovăz, porumb, orez, sorg și alte cereale. Datele provin din tabloul de bord al comerțului UE și acoperă schimburile cu statele terțe, excluzând perioadele incomplete. Scopul este de a identifica și explica principalele dinamici observate: modificarea balanței comerciale, reconfigurarea partenerilor și impactul șocurilor de preț.

1. De la excedent la echilibru fragil: creșterea dependenței UE de importurile de cereale

1.1. Exporturile de cereale scad în volum și valoare, în timp ce importurile se extind semnificativ

Evoluția agregată a comerțului arată o tendință clară de reducere a excedentului tradițional al UE. Între 2015 și 2025, valoarea exporturilor a scăzut cu 8,5 % (de la 9,85 miliarde EUR la 9,01 miliarde EUR), iar volumul a scăzut cu 16,7 % (de la 47,4 milioane tone la 39,5 milioane tone). În același interval, valoarea importurilor a crescut cu 65,3 % (de la 5,11 miliarde EUR la 8,45 miliarde EUR), iar volumul a crescut cu 42,8 % (de la 21,1 milioane tone la 30,2 milioane tone). Prețurile unitare au crescut pe ambele fluxuri: +9,8 % la export (de la 208,0 EUR/tonă la 228,4 EUR/tonă) și +16,1 % la import (de la 241,3 EUR/tonă la 280,1 EUR/tonă).

An	Exporturi (mld. EUR)	Importuri (mld. EUR)	Sold (mld. EUR)
2015	9,85	5,11	4,74
2018	6,26 (min)	6,18	0,08
2022	15,08 (max)	12,53 (max)	2,55
2025	9,01	8,45	0,56

Sursa: vedere generală comerț

1.2. Balanța comercială se erodează, iar dependența netă de importuri atinge valori record

Soldul comercial al cerealelor s-a redus drastic, de la 4,74 miliarde EUR în 2015 la doar 0,56 miliarde EUR în 2025 (–88,2 %). Minima absolută a fost atinsă în 2018 (83,4 milioane EUR). Această deteriorare reflectă o creștere structurală a importurilor. Indicatorul de dependență netă de importuri (ponderea importurilor nete în consumul intern aparent) a urcat de la 6,3 % (2003) la 31,3 % (2024), o creștere de peste 400 %. Pentru anul 2015, valoarea era deja de 20,2 %, iar în 2019 atingea 25,0 %. Intensitatea comerțului (exporturi + importuri raportate la producție) a crescut de la 22,3 % (2003) la 44,7 % (2024), semn că piața cerealiară a UE a devenit mult mai integrată în comerțul mondial.

Sursa: dependența netă de importuri

Sursa: intensitatea comerțului

1.3. Specializarea statelor membre reflectă o concentrare a exporturilor în noile state membre

În 2025, cei mai specializați exportatori de cereale (RSCA > 0,5) sunt Bulgaria (0,72), Croația (0,69), Letonia (0,66), Franța (0,57) și Lituania (0,50). La polul opus, țări cu economii orientate spre alte sectoare – Irlanda (–0,98), Malta (–0,96) și Țările de Jos (–0,58) – au un avantaj comparativ redus în cereale. Producția UE a scăzut cu 15,1 % din 2015 până în 2024 (de la 3,07 miliarde tone la 2,59 miliarde tone), însă valoarea producției a crescut cu 64,1 % datorită majorării prețurilor, ceea ce a compensat parțial scăderea volumului.

Sursa: specializarea statelor membre

2. Reconfigurarea partenerilor comerciali: noi furnizori și noi destinații

2.1. Ucraina, Brazilia și Statele Unite devin pilonii importurilor, în timp ce Rusia dispare practic de pe piață

Structura importurilor s-a modificat profund. Ucraina rămâne primul furnizor, cu o creștere a valorii de 38,5 % între 2015 și 2025 (de la 1,64 miliarde EUR la 2,27 miliarde EUR), după un vârf de 5,02 miliarde EUR în 2023. Creșterile cele mai spectaculoase le-au înregistrat Brazilia (+210,9 %, ajungând la 0,59 miliarde EUR) și mai ales Statele Unite (+232,5 %, de la 0,42 la 1,38 miliarde EUR). În contrast, importurile din Rusia s-au prăbușit cu 98,8 % (de la 0,23 miliarde EUR la doar 2,7 milioane EUR), iar cele din Regatul Unit au scăzut cu 38,9 %.

Partener import	2015 (mld. EUR)	2022 (vârf)	2025 (mld. EUR)	Modificare 2015–2025
Ucraina	1,64	4,57	2,27	+38,5 %
Brazilia	0,19	2,34	0,59	+210,9 %
Canada	0,69	0,97	1,30	+89,2 %
Statele Unite	0,42	0,53	1,38	+232,5 %
Rusia	0,23	0,44	0,003	–98,8 %

Sursa: principalii parteneri de import

2.2. Exporturile se îndepărtează de China și Algeria, dar câștigă teren în Maroc, Nigeria și Regatul Unit

Pe partea de export, Algeria rămâne principala destinație, deși valoarea a scăzut cu 37,3 % (de la 1,37 miliarde EUR la 0,86 miliarde EUR). Scăderi abrupte s-au înregistrat și în China (–78,7 %, de la 0,82 miliarde EUR la 0,17 miliarde EUR), Arabia Saudită (–30,0 %) și Egipt (–49,5 %). Creșteri importante au venit din Maroc (+123,3 %, ajungând la 1,07 miliarde EUR), Nigeria (+338,9 %, până la 0,41 miliarde EUR) și Regatul Unit (+26,1 %, la 0,71 miliarde EUR). Astfel, harta destinațiilor s-a diversificat, piețele africane câștigând în importanță relativă.

Partener export	2015 (mld. EUR)	2022 (vârf)	2025 (mld. EUR)	Modificare 2015–2025
Algeria	1,37	1,86	0,86	–37,3 %
Maroc	0,48	1,74	1,07	+123,3 %
China	0,82	1,38 (2023)	0,17	–78,7 %
Nigeria	0,09	0,86	0,41	+338,9 %
Egipt	0,75	1,20	0,38	–49,5 %

Sursa: principalii parteneri de export

2.3. Concentrarea geografică scade ușor, dar riscurile de dependență rămân

Indicele Herfindahl-Hirschman (HHI) pentru valoarea importurilor a scăzut de la 1 472,6 (2015) la 1 363,3 (2025), iar pentru exporturi de la 565,0 la 494,4. Aceasta indică o ușoară diversificare a partenerilor, mai ales în cazul exporturilor, unde HHI a înregistrat o scădere de 12,5 %. Totuși, Ucraina deține o pondere semnificativă în valoarea importurilor (maximum 40 % în 2023), ceea ce păstrează o vulnerabilitate în fața șocurilor de aprovizionare.

Sursa: concentrarea HHI

3. Șocul prețurilor din 2022 și creșterea volatilității fluxurilor

3.1. Aproape toate destinațiile majore au suferit un șoc de preț în 2022

Analiza evenimentelor de șoc evidențiază anul 2022 ca un punct de ruptură. Toate șocurile detectate sunt de tip „preț” și au afectat atât importurile, cât și exporturile. Cele mai puternice au fost înregistrate la exporturile către Iordania (+67,1 % preț, anomalie 9,7), Africa de Sud (+75,1 %, anomalie 8,0) și Camerun (+63,7 %, anomalie 7,6), iar la importuri șocul major a vizat Canada (+61,3 % preț, anomalie 8,2). În toate aceste cazuri, prețul unitar a sărit cu peste 60 % față de perioada de referință 2020–2021, reflectând turbulențele de pe piața globală a cerealelor declanșate de războiul din Ucraina.

Sursa: principalele evenimente de șoc

3.2. Volatilitatea cantităților este maximă pe relațiile cu Statele Unite, China și Nigeria

Coeficienții de variație ai volumelor comerciale anuale arată cei mai instabili parteneri:

- Importuri: Statele Unite (CV = 0,916), Brazilia (0,529) și Rusia (0,585) – fluxuri marcate de întreruperi și reluări bruște.
- Exporturi: China (0,725), Nigeria (0,695) și Iran (0,698) – destinații unde cererea UE fluctuează puternic, fie din motive politice, fie din cauza recoltelor interne.

Această volatilitate face dificilă planificarea pe termen lung și amplifică riscurile comerciale pentru producătorii europeni.

Sursa: barele de volatilitate

3.3. Diferențele de preț între parteneri s-au accentuat

Prețul mediu de export al grâului (1001) a atins 356,7 EUR/tonă în 2022, față de 201,5 EUR/tonă în 2015, pentru a reveni la 215,9 EUR/tonă în 2025. La import, prețul grâului a urcat de la 256,8 EUR/tonă (2015) la 369,1 EUR/tonă (2022), apoi 264,2 EUR/tonă (2025). Porumbul (1005) a înregistrat un preț de export de 407,3 EUR/tonă în 2022 (față de 247,2 în 2015). Aceste oscilații arată că piața cerealelor a fost puternic marcată de creșterea costurilor în 2022, urmată de o corecție parțială, dar cu prețuri rămase peste nivelurile din 2015.

Concluzie

În perioada 2015–2025, comerțul UE cu cereale a suferit transformări structurale majore: excedentul comercial s-a evaporat, iar dependența de importuri a crescut de peste cinci ori. Ucraina s-a consolidat ca furnizor-cheie, în timp ce Rusia a dispărut aproape complet. Exporturile s-au reorientat de la piețele asiatice tradiționale (China) către Africa și Regatul Unit. Anul 2022 a acționat ca un șoc global al prețurilor, care a testat reziliența lanțurilor de aprovizionare și a subliniat riscurile unei dependențe prea mari de un număr redus de parteneri. În viitor, creșterea intensității comerțului și volatilitatea ridicată a fluxurilor impun o monitorizare atentă a securității alimentare a Uniunii.

Generat la 2026-07-24 pe baza datelor de la tradedashboard.eu

Raport generat de o mașină: accelerează analiza umană, chiar cu riscul de a o induce uneori în eroare. Nu o poate înlocui niciodată complet.

Dacă aveți nevoie de consiliere privind politica comercială europeană sau de reprezentare a intereselor dvs. la Bruxelles, nu ezitați să mă contactați la support@tradedashboard.eu. Veți găsi CV-ul meu la această adresă.